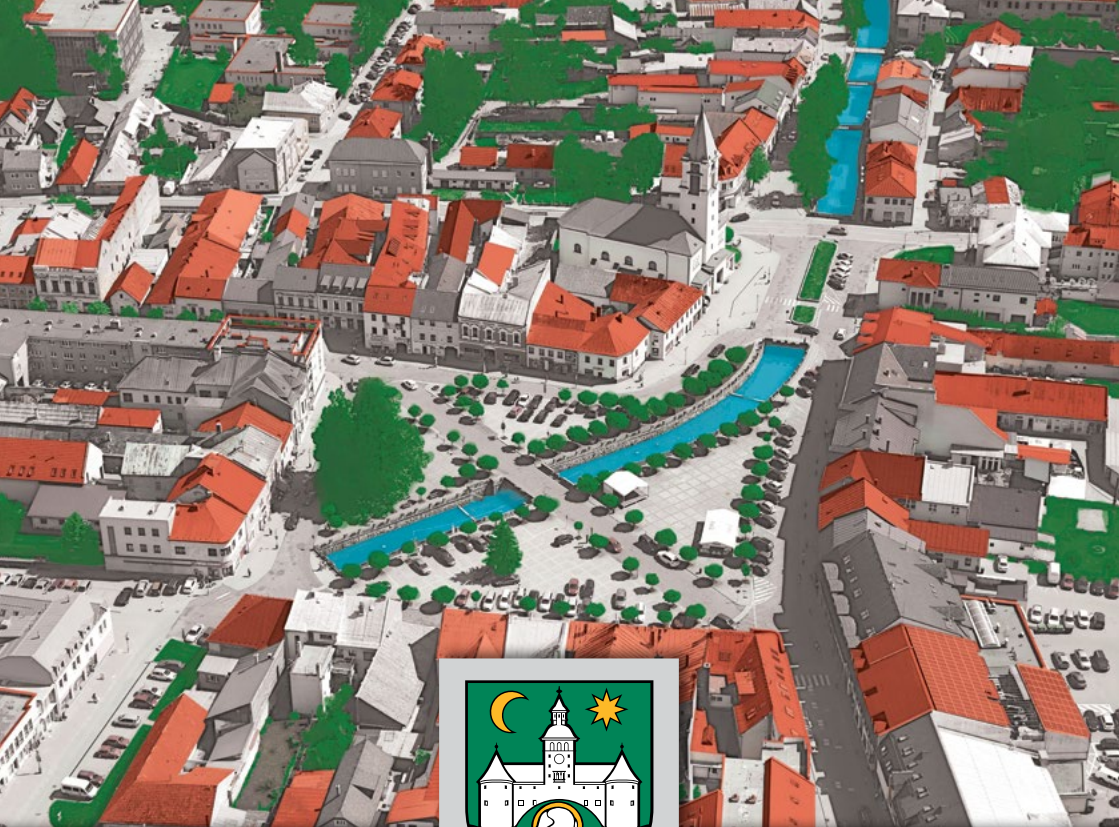

PRESAHY JAVORNÍCKEHO DEDIČSTVA MIEST BYTČA A KAROLINKA

Malý sprievodca mestom Bytča a prihraničným regiónom

HISTÓRIA * PAMIATKY * KULTÚRA
RELAX A ŠPORT * TIPY NA VÝLETY - PRÍRODA A OKOLIE

INTERREG V-A
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA
SPOLOČNE BEZ HRANÍC

ŽILINSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

FOND MALÝCH PROJEKTOV

OBSAH

1.	ÚVOD	2
2.	ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O MESTE BYTČA	4
3.	AKO SA K NÁM DOSTANETE	5
4.	HISTORICKÉ MEDZNÍKY MESTA	7
5.	VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI SPOJENÉ S BYTČOU	9
6.	POVINNÉ BYTČIANSKE MINIMUM – PAMIATKY V BYTČI	10
7.	ĎALŠIE ZAUJÍMAVOSTI BYTČE	14
8.	VOĽNÝ ČAS – ŠPORT A RELAX	17
9.	TIPY NA VÝLETY DO OKOLIA	19
10.	PRAKTICKÉ INFORMÁCIE	23
11.	ZA HRANICE BYTČIANSKEHO REGIÓNU – MESTO KAROLINKA	26

1. ÚVOD BYTČA – MESTO S PÔVABOM

Bytča, malebné mestečko nachádzajúce sa na severozápade Slovenska, je známe najmä ako renesančné miesto. **O jeho rozkvet sa zaslúžil najmä palatín Juraj Turzo, po panovníkovi druhý najvplyvnejší muž v krajine.** Mal rozsiahly politický, vojenský a finančný vplyv. Jeho zásluhou sa z Bytče stalo humanistické stredisko vzdelanosti. Kto by nepoznal najväčšiu svadobnú salu v strednej Európe, jedinečnú svojho druhu? Sobášny palác.

Bytča, to je zároveň aj moderné mesto s rozvíjajúcou infraštruktúrou. Patrí k významným strediskám priemyslu, obchodu, školstva aj kultúry. Návštevníkmi sú vyhľadávané aj tradičné podujatia mesta Bytča.

Bytča, to je aj krásna príroda **s výhľadmi na najväčšie skalné mesto na Slovensku – Súľovské skaly**, na Javorníky – kolísku drotárskeho umenia. Viete, že drotári sú autorami aj takého vynálezu na svete ako je nákučný vozík?

Bytča, to sú krásne zákutia na spoznávanie. Práve preto vznikol tento malý sprievodca, aby vás, milí návštevníci, s nimi oboznámil.

Vitajte v Bytči, priatelia!

Viete, že...

☀ drotárske umenie je zapísané od roku 2019 v zozname UNESCO?

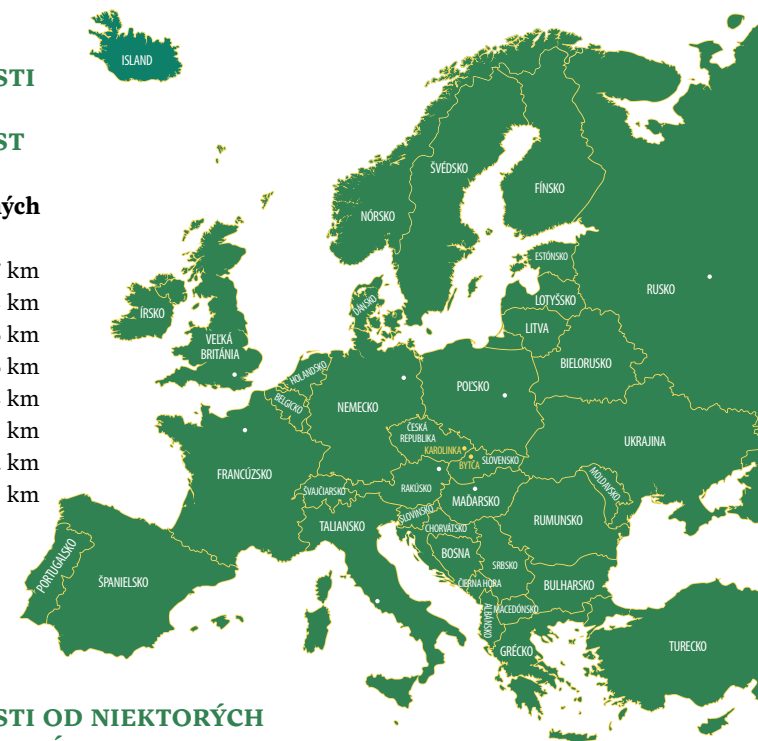
☀ Bytča je okresným mestom a je štvrtým najmenším okresom na Slovensku? Mesto Bytča sa v kontexte veľkosti slovenských miest zaraďuje medzi menšie mestá (v roku 2018 mu patrila 62. pozícia z celkového počtu 141 miest na Slovensku).

MAPA VZDIALENOSTI OD NIEKTORÝCH EURÓPSKÝCH MIEST

Vzdialenosť od vybraných európskych miest

Berlín (D)	657 km
Budapešť (H)	318 km
Londýn (GB)	1666 km
Moskva (RU)	1736 km
Paríž (F)	1424 km
Rím (I)	1350 km
Varšava (PL)	492 km
Viedeň (A)	260 km

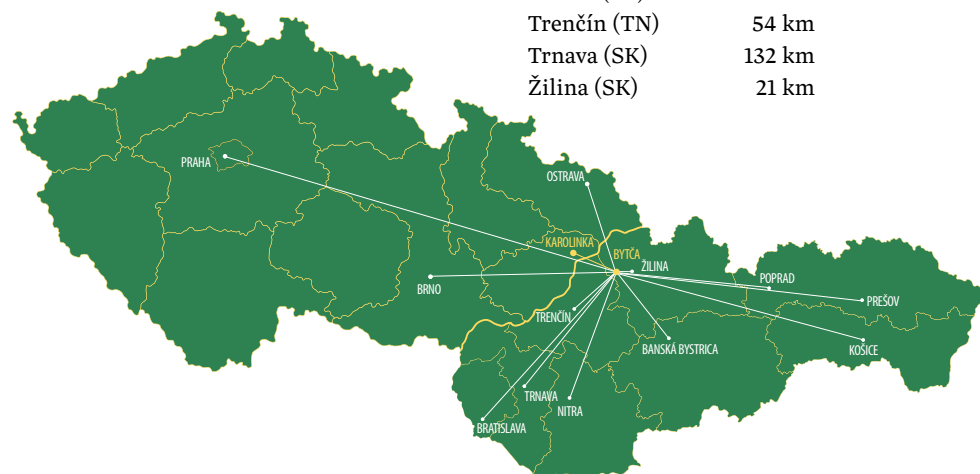

MAPA VZDIALENOSTI OD NIEKTORÝCH ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH MIEST

Vzdialenosť od vybraných miest

Banská Bystrica (SK)	110 km
Bratislava (SK)	185 km
Brno (CZ)	192 km
Karolinka (CZ)	42 km

Košice (SK)	276 km
Nitra (SK)	152 km
Ostrava (CZ)	93 km
Poprad (SK)	164 km
Praha (CZ)	394 km
Prešov (SK)	237 km
Trenčín (TN)	54 km
Trnava (SK)	132 km
Žilina (SK)	21 km

2. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O MESTE BYTČA

Počet obyvateľov: 11 340 (údaj k 1. 1. 2019)

Poloha: Mesto Bytča je hospodárskym a kultúrnym strediskom Bytčianskej kotliny, rozkladajúcej sa pozdĺž stredného toku Váhu. Na severozápade ju ohraničuje pohorie Javorníky, na juhovýchode Strážovské vrchy. Mesto Bytča je vzdialené necelých 40 km od štátnej hranice s Českou republikou.

Rozloha: Rozloha mesta spolu s jeho mestskými časťami, ktorými sú: Hliník nad Váhom, Hrabové, Malá Bytča, Mikšová a Pšurnovice, predstavuje 43,5 km².

Nadmorská výška: 337 m n. m.

GPS súradnice: 49° 13' 21" S 18° 33' 30" V

Symbolmi mesta Bytča sú erb, farba, vlajka a pečať mesta.

Mestský erb tvorí na zelenom štíte strieborný Bytčiansky zámok na modrej rieke. Na priečelí zámku je zelený terč, v ktorom je strieborná hlava sv. Jozefa so zlatou gloriolou okolo hlavy a so zlatou hornou polovicou píly, po stranách tváre sú zlaté písmená S J, v horných rohoch štítu je zlatý polmesiac a hviezda.

Farbami mesta sú biela, zelená a žltá. Pri záväznom používaní mestských farieb sa používajú heraldické odtiene.

Mestská vlajka sa skladá z troch pozdĺžnych pruhov – bieleho, zeleného a žltého rovnakej šírky usporiadaných za sebou. Je ukončená lastovičím chvostom, siahajúcim do jednej tretiny jej dĺžky.

Mestská pečať je okrúhla, tvorí ju mestský erb vyplňajúci kruh, cez ktorý v hornej časti prečnieva. Okolo erbu je do kruhu umiestnený nápis (kruhopsis) MESTO BYTČA. Začiatok a koniec kruhopsu je označený hviezdičkou. Priemer mestskej pečate je 45 mm.

Partnerské mestá:

Mesto Bytča má tri partnerské mestá, s ktorými úspešne spolupracuje na rôznych projektoch. Sú to mesto **Karolinka** (ČR), mesto Opoczno (PL) a mesto Strumień (PL).

3. AKO SA K NÁM DOSTANETE

Vzhľadom na to, že územím Bytče prechádza diaľnica D1, ktorá mesto na západe spája so sieťou diaľnic krajín Európskej únie a na východe mesto bude spájať s Poľskom a Ukrajinou, možno Bytču nazvať križovatkou medzinárodných cestných ťahov. Bytča leží na hlavnom železničnom ťahu Bratislava – Košice a zároveň sa medzinárodné cesty E50 a E442 križujú priamo v meste.

Autom

Hlavnú komunikačnú kostru cestnej dopravy na území mesta tvorí úsek diaľnice D1 Bratislava – Žilina, križovatka a diaľničný privádzáč Bytča a sieť štátnych ciest I. – III. triedy, ktorá pozostáva zo:

- ✦ štátnej cesty I. triedy medzinárodného významu I/10 (E50, E442) Žilina – Bytča – Maľkov – hranica SR/ČR
- ✦ štátnej cesty I. triedy medzinárodného významu I/61 (E75) Bytča – Považská Bystrica – Bratislava
- ✦ štátnej cesty II. triedy č. 507 Žilina – Bytča – Považská Bystrica – Púchov (Gabčíkovo), spájajúcej región Považia s juhom Slovenska
- ✦ štátnej cesty III. triedy č. 507 52 Bytča (št. cesta I/18) – Pšurnovice

Parkovanie

Parkovisko na Námestí SR je určené na dočasné parkovanie, ktoré je spoplatnené v čase od 8.00 h do 17.00 h počas pracovných dní. Základná sadzba je 0,50 € za každé, aj začaté, dve hodiny.

Vlakom

Vlaková stanica leží od centra mesta 2,5 km v mestskej časti Hrabové. Z Hrabového sa dá do mesta dostať peši (cca 25 min chôdze) alebo nadväzujúcim autobusom.

Autobusom

Autobusová stanica sa nachádza 10 min od centra mesta Bytča. Na autobusovú stanicu premávajú linky prímestskej autobusovej dopravy. **Autobusová stanica má 4 nástupištia a 11 stanovišť.**

Letecky

Letecká doprava sa priamo na území mesta nevyskytuje. V blízkosti cca 7 km v cestnej vzdialenosti v smere na Žilinu sa pri obci Dolný Hričov nachádza verejné medzinárodné letisko Žilina. Toto dopravné zariadenie slúži pre leteckú dopravu slovenských a zahraničných leteckých spoločností, uskutočňovanie letov firemných a súkromných lietadiel, letecký výcvik a športové lietanie, sanitné lety, špeciálne letecké práce a činnosti Armády SR a špeciálnych letov.

Viete, že...

- * kruhový objazd, ktorý bol daný do užívania v roku 2009 (v smere na Makov), patrí medzi najmenšie kruhové križovatky na Slovenku?

4. HISTORICKÉ MEDZNÍKY MESTA

Bytča má veľmi bohatú históriu. Aj keď prvá písomná zmienka pochádza z 13. storočia, už predtým tu existovalo slovanské osídlenie. **Avšak najvýraznejší kultúrny a ekonomický rozmer dali v 17. storočí mestu Turzovci.** Bytču premenili na také miesto, ktorého význam presiahol hranice regiónu, aj hranice vtedajšieho Uhorska.

Nasleduje niekoľko historických míľnikov Bytče.

Ďalšie sú dostupné na <http://www.bytca.sk/historia-mesta/>.

13. storočie

- * prvá písomná zmienka o Bytči (terra Bycha – 1234). Rode, Boleslav, Kračun a Mykud predali druhú polovicu svojho majetku Bytča nitrianskemu biskupovi Jakubovi za 24 hrivien striebra,
- * Bytča sa spomína ako majetok biskupstva v Nitre.

14. storočie

- * biskup Dominik predal dedičné richtárstvo v Bytči Petrovi, synovi Damiána, za 350 hrivien denárov. V listine je prvý údaj o Bytči ako meste – civitas (1378),
- * konšeli a boženici Bytče sľúbili v mene celej komunity obce za seba i svojich potomkov, že mestečko sa bude riadiť žilinským právom (zápis v Žilinskej knihe – 1391).

15. storočie

- * prvýkrát poznáme voleného richtára Veľkej Bytče, ktorým bol Jakub Bosman (1484),
- * mesto Bytča vydalo svoju najstaršiu zachovanú listinu (hraničný spor medzi dedinami Hliník a Kotešová). V listine je uvedená aj kompletná 11-členná mestská rada (1484).

16. storočie

- * narodil sa František Turzo, syn Jána VI. zvaného Krivý – zakladateľ bytčiansko-oravskej vetvy Turzovcov. V tomto storočí sa narodil aj Juraj Turzo, neskôr uhorský palatín (1567),
- * Bytča sa uvádza ako súčasť Hričovského hradu (1550),
- * najstarší zachovaný odtlačok mestského pečatidla (1560).

17. storočie

- * stavba Sobášneho paláca (1601),
- * Juraj Turzo bol zvolený za uhorského palatína. V tomto storočí aj zomrel (1616),
- * v Bytči sa konal súd nad pomocníkmi Alžbety Bátorovej (1611),
- * v Bytči pracovalo 93 remeselníckych dielní a žilo tu 10 kupcov (1673).

18. storočie

- ✱ epidémia moru v Bytči (1708 – 1710),
- ✱ renovácia renesančného kaštieľa a ostatných zámockých objektov (1712 – 1720),
- ✱ požiar v Bytči, pri ktorom vyhorel kostol a časť mesta (1761).

19. storočie

- ✱ prvý raz písomne doložená murovaná synagóga pri pivovare (1801),
- ✱ otvorenie prvej kaviarne s biliardom v meste (1827),
- ✱ Bytču zasiahli dve vlny cholery. Pri prvej zomrelo okolo 200 ľudí, v Hliníku 45 a v Malej Bytči 19 ľudí (1831),
- ✱ zriadenie poštového úradu, založenie dievčenskej meštianskej školy, vznik prvej materskej školy (1857),
- ✱ zemetrasenie v Bytči (1858),
- ✱ Leopold Popper kúpil Bytčianske panstvo (1868),
- ✱ vznik Dobrovoľného hasičského spolku (1875),
- ✱ vybudovanie železnice pri Bytči (1883),
- ✱ zriadenie pobočky Tatra banky (1888).

20. – 21. storočie

Obe storočia znamenali pre mesto Bytča výrazný progres. Nástup priemyslu, stavebný rozmach, vznik rôznych závodov, bytová výstavba. **To všetko sa podpísalo pod to, že Bytča sa v súčasnosti považuje za veľmi moderné mesto s infraštruktúrou, vďaka ktorej si ju za cieľ svojho životného priestoru vyberajú najmä mladé rodiny.**

Významným medzníkom bol rok 1996, kedy sa Bytča opätovne stala okresným mestom v kontexte reformy verejnej správy na Slovensku.

5. VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI SPOJENÉ S BYTČOU

Juraj Turzo (1567 – 1616) – uhorský palatín, ktorý si za svoje sídlo zvolil práve Bytčiansky zámok. Na svoju dobu to bol vzdelaný a rozhladený človek.

Eliáš Láni (1575 – 1618) – evanjelický kňaz. Spolu s Turzom boli ústrednými postavami Žilinskej synody v roku 1610, na ktorej bol položený základ a správa evanjelickej cirkvi na Slovensku.

Alexander Lombardini (1851 – 1897) – advokát, právny zástupca mesta a archivár Žiliny. Venoval sa prevažne vlastivednej práci.

Ladislav Treskoň (1900 – 1923) – významný slovenský maliar a grafik. Okrem iného portrétoval aj drotárov.

Stanislav Bíroš (1901 – 1983) – sochár, maliar, grafik a výtvarný pedagóg. Autor monumentálnych pomníkov a pamätníkov, portrétnych plastík.

Ladislav Árvay (1900 – 1967) – hudobník a hudobný pedagóg.

Sidónia Sakalová (1876 – 1948) – spisovateľka, organizátorka kultúrneho života v Bytči, mestská kronikárka.

Ján Červeňanský (1905 – 1977) – lekár – ortopéd a akademik SAV. Významne prispel k chirurgickej liečbe chorôb chrbtice a nádorov pohybovej sústavy.

Viete, že...

- ✱ v roku 1610 sám palatín Turzo „přichytil“ Alžbetu Bátoryovú pri čine ako mučí mladé dievčatá? Alžbetu dal palatín Turzo odvieť do hradu. Jej pomocníkov: Jána, Dorotu, Katarínu a Ilonu, dal zviazať a odvieť do Bytče.

6. POVINNÉ BYTČIANSKE MINIMUM – PAMIATKY V BYTČI

BYTČIANSKY KAŠTIEĽ S AREÁLOM

Bytča, to je raj pre milovníkov architektúry aj milovníkov prírody a turistiky.

Areál Bytčianskeho kaštieľa (Národná kultúrna pamiatka) je naozaj dokonalou lahôdkou na oddych. Na pohladenie všetkých zmyslov. **Pôvodne to bol obranný vodný hrad z 13. storočia.** Neskôr nadobudol zámockú fasádu. Bytčiansky kaštieľ je pre domácich, a aj vždy bude, zámok. **Jeho majiteľmi boli Turzovci, neskôr Esterháziovci a Popperovci.** Budova je síce nezrekonštruovaná, ale má neopakovateľnú atmosféru, napríklad so svojimi pôvodnými freskami. V súčasnosti je kaštieľ majetkom štátu a svoje priestory prepožičiava Štátnemu archívu.

Viete, že...

- ✱ v kaštieli bol väznený Juraj Jánošík, kde sa zoznámil so svojim novým priateľom Tomášom Uhorčíkom?
- ✱ v Štátnom archíve sa nachádzajú písomnosti súdneho procesu s Jurajom Jánošíkom?

SOBÁŠNY PALÁC

Ak kaštieľ zaujme svojou pompéznosťou, tak dych vyrazí naoko jednoduchá stavba, ktorá sa nachádza tiež v tomto areáli – **Sobášny palác, postavený v roku 1601 palatínom Turzom.** Prekrásna architektúra a zaujímavé podujatia, ktoré organizuje Považské múzeum v Žiline, z neho robia atraktívny kultúrny stánok nielen mesta Bytča, ale celého regiónu. Renesančná stavba slúžila na honosné svadby palatínových siedmich dcér. Palác, jedinečný svojho druhu v Európe, **určite zaujme návštevníkov svojou krásnou tanečnou sálou s gigantickými rozmermi 34,5 x 12,5 m.** Výnimočnosť paláca zvýrazňujú sgrafitové výzdoby fasád aj tanečnej sály technikou fresco.

Viete, že...

- ✱ na svadbe Turzovych dcér, ktoré trvali aj niekoľko dní, svadobčania dokázali spotrebovať neskutočne veľa jedla? Napríklad na svadobnej hostine Judity Turzovej s pánom Vršateckého hradu Andrejom Jakušicom sa minulo 35 volov, 117 teliat, 156 jahniat, 116 prasiec, 27 sŕn, 188 zajacov, 525 jarabíc, 414 kapúnov, 784 sliepok, 419 husí, 5 365 vajec, 70 hlavátok a 2 300 pstruhov.
- ✱ palác v neskoršom období bol využívaný aj ako sýpka, sídlo Okresného súdu či hangár? Komplexná rekonštrukcia Sobášneho paláca bola ukončená v roku 2009.

SYNAGÓGA

Pri návšteve Bytče určite netreba prehliadnúť ďalšiu krásnu pamiatku – synagógu z 19. storočia. **Postaviť ju dal barón Leopold Popper.** V roku 2010 sa uskutočnil v objekte reštaurátorský výskum, ktorý odhalil krásne a vzácne maľby. Vtedy bola po rokoch sprístupnená verejnosti. Uskutočnil sa tu koncert skupiny Pressburger Klezmer Band, vystúpil známy mím Milan Sládek, či Dany Karas, ktorý je syn Bytčianky Hedy Karasovej a v Izraeli sa teší veľkej popularite. V súčasnosti synagógu spravuje občianske združenie Na záchranu bytčianskej synagógy, ktoré pripravuje ďalšie kroky na jej záchranu a obnovu. Aj keď synagóga býva prístupná len počas kultúrnych podujatí, určite ju netreba obísť a pokochať sa výhľadmi na bohatú výzdobu fasád.

Viete, že...

✱ za súčasný stav synagógy môže aj to, že po druhej svetovej vojne bola vyplienená, po vojne slúžila ako sklad? Za socializmu zas slúžila ako sklad nábytku, hnojiva alebo stajne pre kone.

7. ĎALŠIE ZAUJÍMAVOSTI BYTČE

CENTRUM

Určite netreba vynechať príjemnú prechádzku od areálu Bytčianskeho kaštieľa smerom k centru mesta. Takzvanou **Uličkou**, popri riečke **Petrovička** sa dostanete priamo na Námestie SR.

Ulička, to je rad zaujímavých domčekov s fasádami z rôznych období.

Námestie SR, srdce Bytče, je známe tým, že je rozdelené do štyroch trojuholníkov. Unikátne je aj v tom, že cez námestie preteká regulovaný vodný tok – **riečka Petrovička**, ktorý dlhé roky slúži ako vodný revír. Kapry v riečke sú samozrejmosťou.

Aj **Kostol Všetkých svätých** zo 14. storočia s rôznymi architektonickými slohmi určite stojí za návštevu centra.

Viete, že...

✱ na Námestí SR sa nachádza socha sv. Jána Nepomuckého z roku 1731, o ktorej sa hovorí, že ju Bytčania postavili z vďačnosti za ukončenie morovej epidémie? Údajne stála na mieste, kde dodýchala posledná obeť.

Popperova hrobka

Dynastia Popperovcov, ktorá je tu často spomínaná, má v mestskej časti Hliník nad Váhom postavenú vlastnú hrobku. Neoklasicistická hrobka baróna Poppera rozhodne patrí medzi krásne architektonické diela. Veľký, 4 m panteón je z bieleho mramoru. **Takéto impozantné hrobky je možné vidieť napríklad na cintorínoch vo Varšave alebo v Paríži.**

Oddychová zóna Kaplnka

V širšom centre sa nachádza oddychová zóna „Na Kaplnke“, ktorá je obľúbeným relaxačným a športovým miestom pre obyvateľov Bytče. Jej pomenovanie pochádza od kaplnky, ktorá tu v minulosti stála, ale musela ustúpiť výstavbe Hričovského derivačného kanála. Kaplnka má svoje jedinečné čaro a je ideálna na oddych.

Viete, že...

✱ kedysi kaplnku navštevovali pútnici, keďže prameňu, ktorý tam tečie, sa pripisovali zázračné vlastnosti? Údajne tam voda nezamrzala ani v najtuhších mrazoch a vraj bola aj liečivá (hojila očné choroby a otvorené rany).

8. VOĽNÝ ČAS – ŠPORT A RELAX

ŠPORTOVISKÁ

V meste sa nachádza **Futbalový štadión Sidónie Sakalovej** a jedno športové maloplošné ihrisko využívané sezónne, v letnom období na hokejbal, v zimnom období na ľadový hokej. Ďalej mesto Bytča ponúka 5 vedľajších športových plôch. Vedľajšie športové plochy sú využívané na sídlisku ako basketbalové ihriská. V areáli ZŠ Ulica mieru a v areáli Gymnázia Bytča sa nachádzajú multifunkčné ihriská a ďalšie športové plochy sú na Štúrovej ulici a v Malej Bytči. Priestory oboch ZŠ a Gymnázia Bytča poskytujú 3 telocvične, ktoré využívajú nielen študenti a žiaci, ale aj verejnosť.

Kúpalisko Bytča

Mestská plaváreň v Bytči sa nachádza na Družstevnej ulici, v roku 2004 bola zrekonštruovaná a jej kapacita je 380 návštevníkov.

Rekreačné kúpanie

Vyhľadávanou lokalitou na rekreačné kúpanie je **vodná nádrž Beňov**, najmä kvôli čistej vode a krásnej prírode.

Lyžiarske strediská

Najbližšie lyžiarske stredisko je v dedinke Makov a nachádza sa severozápadne od Bytče, 7 km od hraničného prechodu do Českej republiky. Trate pre lyžiarov ležia na severnom svahu vrchu Čerenka patriaceho do pohoria Javorníky.

Cyklotrasy

Na menej frekventovaných pozemných komunikáciách boli na území mesta zriadené značkové cyklotrasy, ktorých väčšina tvorí uzavreté okruhy alebo je napojená na iné turistické trasy pre cykloturistov. **Cyklotrasy sa vyskytujú na väčšine územia mesta Bytča (s výnimkou mestskej časti Hrabové).** Sú zriadené na štátnej ceste II/507 v Mikšovej, Malej Bytči, Veľkej Bytči, za kanálom Váhu na ul. Pšurnovickej a Družstevnej, za kanálom Váhu v Hliníku nad Váhom, v Pšurnoviciach. Sú označené farebne, a to červenou 2 trasy v dĺžke 31 km, modrou 3 trasy v dĺžke 54 km, žltou 5 tras v dĺžke 6,8 km a zelenou farbou 3 trasy, ktoré majú dĺžku 35 km.

Bežkárské trasy

Azda najznámejšia v okolí Bytče je **Beskydsko – Javornícka lyžiarska bežecká magistrála**. Vedená je pohorím Javorníkov v nadmorskej výške od 685 po 1 050 m n. m. Hlavná trasa má dĺžku 50 km a je rozdelená na viaceré čiastkové a pripájacie trasy. Magistrálu realizoval v roku 2012 a od tohto obdobia upravuje Žilinský samosprávny kraj.

Fitness zóna a korčuľovanie

Prístroje na posilňovanie ramien, rebríky, hrazdy, trenažéry sa nachádzajú v oddychovej zóne „Na Kaplnke“. V zóne sa nachádza 600 m asfaltovej plochy, ktorú využívajú korčuľari.

9. TIPY NA VÝLETY DO OKOLIA

Hlbocký vodopád ⇒ 4,9 km

Hlbocký vodopád patrí nepochybne k najatraktívnejším prírodným úkazom v bytčianskom regióne. Nachádza sa v katastrálnom území obce Hlboké nad Váhom. Vodopád je zároveň aj horským priechodom, ktorý spája obce Hlboké nad Váhom a Súlov. Výška vodopádu je 14 m a má tvar lievika.

Viete, že...

* atmosféra lokality Hlbockého vodopádu sa stala kulisou pre obľúbené rozprávky ako *Perinbaba*, *Soľ nad zlato*, *Sokoliar Tomáš* a *Dúhová panna*?

Súľovské skaly ⇒ 10,5 km

Súľovské skaly, alebo najväčšie skalné mesto na Slovensku, sa nachádzajú neďaleko Bytče. Lokalita je vyhľadávaná nadšencami turistiky práve pre krásne výhľady zo skál. V neposlednom rade aj pre jedinečnosť skalných útvarov, ktorými Súľovské skaly disponujú.

Skalná brána v Slopoch ⇒ 8,7 km

Skalná brána, unikátne miesto skalných útvarov, sa nachádza v Súľovských skalách. Ide o pôsobivý, prírodou vyformovaný obrovský otvor v skale – asi 8 m vysoký, obkolesený listnatým lesom. Nezvyčajnosťou tejto brány je jej zachovaná písomná zmienka už z 13. storočia. Niekedy sa označuje aj názvami Obrovská brána alebo Panská brána. Skalná brána má svoje čaro v akomkoľvek ročnom období, no najkrajšia je na jeseň.

Šarkania diera ⇒ 10,5 km

V Súľovských skalách sa nachádza ďalší zaujímavý prírodný jav. Prírodná pamiatka Šarkania diera je azda jedna z najznámejších jaskýň v okolí Žiliny. Jaskyňa je dlhá 58 m a vysoká približne 20 m. Tomuto jaskynnému masívu dominuje 10 m široký vstup. Pre turistov je voľne prístupná na juhozápadnom svahu vrchu Roháč.

Viete, že...

✱ v jaskyni sa našli pozostatky vyhynutého jaskynného medveďa? Taktiež dôkazy o osídlení človekom už v mladšej dobe kamennej. Legenda dokonca hovorí, že v tejto jaskyni žil istý čas i nebezpečný drak a podľa neho napokon táto jaskyňa dostala aj svoj názov.

Pohorie Javorníkov

Bytču a Bytčiansku kotlinu zo západnej strany lemuje pohorie Javorníkov. Javorníky sú z oboch strán hraníc navštevované a využívané najmä pre rekreačné využitie počas celého roka. Náučné chodníky, cyklotrasy, bežkárske trasy, lyžiarske vymoženosti, to všetko Javorníky ponúkajú.

Len pre zaujímavosť, v časti Kopanice v osade u Papaji je možné vidieť najstarší brest hrabolitý v strednej Európe, ktorý má takmer 500 rokov. Na hrebeni Javorníkov sa nachádza najvyšší vrch Veľký Javorník (1071,5 m n. m.). Na severovýchodnom svahu tohto vrchu sa rozkladá najstaršia prírodná rezervácia na Kysuciach. Predmetom ochrany sú vzácne lesné spoločenstvá pralesovitého typu. Z Veľkého Javorníka sú výhľady na moravskosliezske Beskydy s dominantnou Lysou horou, Vsetínske vrchy a smerom na západ na javornický hrebeň.

Manínska tiesňava ⇒ 16,7 km

Manínska tiesňava patrí do pohoria Súľovských vrchov. Je obľúbeným turistickým cieľom miestnych obyvateľov, ale i návštevníkov zo širokého okolia či dokonca zahraničia. Tiesňavu doslova vykresal Manínsky potok, ktorý sa tu počas tisícročí zarezával do Manínskeho brala a rozdelil ho tak na dve časti - Veľký a Malý Manín. Je to oblasť so zaujímavou a špecifickou flórou a faunou.

Viete, že...

✱ Manínska tiesňava je zároveň najužší kaňon na Slovensku? Steny, ktoré úzku dolinu zvierajú do uzučkého priesmyku, sú miestami vysoké až 400 m.

HRADY V OKOLÍ

Slovensko je preslávené aj tým, že na rozlohe takého malého územia máme najviac hradov na svete. Bytča a okolie ich ponúka niekoľko.

Hrad Hričov ⇒ 6,6 km

Zrúcanina Hričovského hradu leží nad obcou Hričovské Podhradie. Názov Hričov je odvodený od slova grič – znamenajúceho skala, skalnatý. Z hradu sa ponúkajú **pôsobivé výhľady na okolitú krajinu** a pohoria. Hričovský hrad patrí medzi najstaršie hrady na Slovensku.

Súľovský hrad ⇒ 8,7 km

Zvyšky Súľovského hradu sa nachádzajú v Súľovských skalách. V 15. storočí tu bol medzi tromi mohutnými skalnými útvarmi postavený hrad Súľov. Svojou veľkosťou patrí k najmenším slovenským hradom.

Považský hrad ⇒ 12,2 km

Považský hrad sa nazýval aj Hrad Bystrica alebo Bystrický hrad. Bol vybudovaný v 12. storočí na ochranu dôležitej považskej cesty. Z hradu je nádherný výhľad na okolitú prírodu a celé Považské Podhradie a rieku Váh.

Lietavský hrad ⇒ 31,9 km

Lietavský hrad sa nachádza 10 km od krajského mesta Žilina medzi obcami Lietava a Lietavská Svinná. V súčasnosti sa o zrúcaninu hradu Lietava stará Združenie na záchranu Lietavského hradu. Od roku 2003 združenie postupne odstraňuje havarijný stav pamiatky a každým rokom je hrad bezpečnejší a zaujímavejší pre návštevníkov. V zrekonštruovaných priestoroch je umiestnená stála expozícia venovaná histórii Lietavského hradu, archeologickým nálezom a palným zbraňami.

Hrad Strečno ⇒ 31,1 km

Hrad Strečno je konzervovaná ruina stredovekého hradu nachádzajúca sa nad historickou hlavnou cestou medzi Žilinou a Vrútkami. V podhradí bola vybudovaná v roku 2013 bezplatne prístupná oddychová zóna so stredovekou dedinou Pasekou. Najznámejšia osoba, ktorá bola spätá s hradom Strečno, je Žofia Bosniaková. Jej verná kópia sa nachádza v kaplnke hradu. Hrad je v správe Považského múzea v Žiline.

Starhrad ⇒ 34,6 km

Starhrad (alebo Starý hrad, Starigrad, Varínsky hrad) je zrúcanina hradu týčiaca sa nad Váhom vo výške 475 m neďaleko Nezbedskej Lúčky. Hrad bol postavený na ochranu starej cesty vedúcej Považím neďaleko miesta (brodu), kde sa prechádzalo cez Váh z pravého brehu na ľavý. Z hradu je krásny výhľad na Domašínsky meander.

Budatínsky hrad ⇒ 19,5 km

Na sútoku riek Váhu a Kysuce sa nachádza Budatínsky hrad. Pamiatka s najstaršími zachovanými časťami zo 14. storočia je však písomne doložená už v 13. storočí. Obkolesená je historickým parkom v anglickom štýle. V príľahlej hospodárskej budove z 18. storočia sa nachádza Drotársky pavilón. Hrad je v správe Považského múzea v Žiline.

Viete, že...

- * na Lietavskom hrade sa natáčala známa česká paródia *Tajomný hrad v Karpatoch*?
- * na Hrade Strečno zas americký film *Dračie srdce*?

ROZHĽADNE A VÝHĽADNE V BYTČIANSKOM OKRESE

Svederník ⇒ 13,1 km

Nachádza sa nad obcou Svederník, na 551 m vrchole Svedernického vrchu. Drevená stavba v tvare kríža je vysoká 10 metrov a ponúka pôsobivé výhľady na okolitú krajinu.

Zarúbaná Kýčera ⇒ 17,9 km

Vyhliadková veža bola vybudovaná v rámci projektu s názvom „Aktívna turistika v pohraničí“. Veža má tri podlažia, na ktoré sa vystupuje po rebríkoch – spolu po asi 45 priečkach. Nachádza sa na kopci Zarúbaná Kýčera nad obcami Dlhé Pole a Veľké Rovné.

Bytčianska výhľadňa ⇒ 3 km

Bude najnovšou výhľadňou nachádzajúcou sa priamo nad mestom Bytča. Vybudovaná v rámci poľsko-slovenského projektu „Presahy javornického dedičstva“ bude mať tvar hojdacej plošiny. Z výhľadne budú nádherné pohľady na mesto Bytča, Súľovské skaly a Javorníky.

V čase uzávierky tejto publikácie sa výstavba výhľadne začala realizovať.

10. PRAKTICKÉ INFORMÁCIE

KALENDÁRIUM MESTA

Ohňostroj

Mestský ples

Fašiangy

Stavanie mája

Deň matiek

Medzinárodný deň detí

Pálenie Jánskej vatry

Stretnutie heligonkárov Bytčianskej doliny

Bytčianske kultúrne leto

Bytčiansky jarmok

Mesiace úcty k starším

Mikuláš

- * január
- * január
- * február – marec
- * máj
- * máj
- * jún
- * jún
- * júl
- * júl – august
- * september
- * október
- * december

ŠTÁTNE SVIATKY

1. január	★ Deň vzniku Slovenskej republiky a Nový rok
6. január	★ Zjavenie Pána (Traja králi)
Veľký piatok	★ Pohyblivý sviatok
Veľkonočná nedeľa	★ Pohyblivý sviatok
Veľkonočný pondelok	★ Pohyblivý sviatok
1. máj	★ Sviatok práce
8. máj	★ Deň víťazstva nad fašizmom
5. júl	★ Sviatok sv. Cyrila a sv. Metoda
29. august	★ Výročie SNP
1. september	★ Deň Ústavy Slovenskej republiky
15. september	★ Sedembolestná Panna Mária – deň pracovného pokoja
1. november	★ Sviatok všetkých svätých – deň pracovného pokoja
17. november	★ Deň boja za slobodu a demokraciu
24. december	★ Štedrý deň – deň pracovného pokoja
25. december	★ Prvý sviatok vianočný – deň pracovného pokoja
26. december	★ Druhý sviatok vianočný – deň pracovného pokoja

DÔLEŽITÉ KONTAKTY

Mestský úrad Bytča	041/507 39 24
Mestská polícia	041/507 39 41
Pošta	041/553 25 45
Plaváreň	+421 910 169 885
Poliklinika	+421 908 936 118
Sobášny palác	041/552 30 27

QR – MESTO BYTČA

TIESŇOVÉ VOLANIA V SR

112	Linka tiesňového volania
150	Hasiči
155	Rýchla zdravotnícka pomoc
158	Polícia
159	Mestská polícia
+421	Telefónna predvoľba do SR

11. ZA HRANICE BYTČIANSKEHO REGIÓNU – MESTO KAROLINKA

KAROLINKA – MĚSTO NA VALAŠSKU

1. ZÁKLADNÍ INFORMACE O MĚSTĚ KAROLINKA

Znak a prapor

Rozhodnutím předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ze dne 20. 9. 1995 byl Karolince udělen znak a prapor. Dle tohoto rozhodnutí je **ve znaku Karolinky v zeleném štítu široká stříbrná číse nad třikrát stříbrno-modře vlnitě dělenou patou**. Prapor tvoří tři svislé pruhy – modrý, zelený a modrý, v poměru 1:3:1. Ve středu zeleného pole je bílá široká sektová sklenička, široká jednu pětinu délky listu a vysoká čtyři sedminy šířky listu. Číse má být symbolem původu obce a tradiční sklářské výroby, modrá a dvě stříbrné trojitě vlny jsou symbolem přehrady ve Stanovnici a zelená barva štítu je výrazem zdejších hor a lesů. Autorem znaku a praporu je akademický malíř Jiljí Hartinger.

MĚSTO
KAROLINKA

Nadmořská výška: 483 m n. m.

Počet obyvatel: 2 529 (údaj roku 2020)

GPS souřadnice: 49.3512781N, 18.2400619E

2. DOPRAVA

Železniční

Město leží na železniční trati č.282, na které se nacházejí dvě železniční zastávky a to Karolinka a Karolinka zastávka, vlaky zde staví v hodinovém intervalu.

Silniční

Městem prochází silnice III/487 (Ústí – Janová – Hovězí – Huslenky – Halenkov – Nový Hrozenkov – Karolinka a Velké Karlovice statní hranice).

Autobusová

Město má dobré autobusové spojení s okolními vesnicemi, taktéž se tu nachází několik autobusových zastávek, spoje zajišťuje ČSAD Vsetín a.s.

Více informací k jízdním řádům naleznete na webu www.idos.cz.

3. HISTORIE A SOUČASNOST

Město Karolinka je jedním z nejmladších měst na Valašsku a patří mezi atraktivní turistická místa jak v letním, tak v zimním období. Je situováno v malebném údolí podél řeky Vsetínské Bečvy ve východní části okresu Vsetín. Střed obce leží v nadmořské výšce 485 m. **Jak napovídá znak města, je Karolinka také městem skla.** Sklárnou, která je zde stále v provozu, založil Salomon Reich.

Území dnešní Karolinky patřilo již od prvních známých písemných zmínek ke vsetínskému panství. Na počátku 16. století byla nejvýchodnějším sídlem panství ves Hovězí. Poměrně rozsáhlý prostor mezi Hovězím a hranicí Moravy, tvořenou hřebenem Javorníků, dosud nebyl osídlen. Při jeho hospodářském využívání se vsetínští občas střetávali s poddanými a majiteli sousedního panství Povážská Bystrica. Nová dědina vznikla roku 1649 a podle jména manželky zakladatele, tehdejšího majitele vsetínského panství, byla nazývána také Rozínkov, později Hrozenkov. Od začátku 19. století se jmenuje Nový Hrozenkov. V roce 1842 žilo v Novém Hrozenkově 3 188 obyvatel.

V letech 1861 – 1862 nechal postavit na východním okraji Nového Hrozenkova podnikatel Salomon Reich sklárnu, nazývanou Karolinina huť. Hlavním odbytištěm výrobků z huti – broušeného skla a cylindrů na petrolejové lampy – byla Vídeň a oblast Haliče. Součástí sklárny byla také pila na pravém břehu Bečvy v místech nynější mateřské školy. Výstavba závodu brzy podnítila další stavební činnost v jejím okolí a vznik nových živností. Prosperující huť byla motorem industrializace a růstu životní úrovně v celém mikroregionu zejména v období do světové hospodářské krize, jejíž citelné následky byly překonávány po dlouhou dobu. Celkem logicky byla proto nová místní část obce Nový Hrozenkov pojmenovaná po sklárně – Karolinina Huť.

Situace po druhé světové válce přející radikálním změnám využili občané průmyslové východní části Nového Hrozenkova k prosazení rozdělení obce. Vznikla tak 1. ledna 1949 samostatná Karolinina Huť, která byla zanedlouho, 21. června 1951, přejmenována na obec Karolinka. **V roce 1998 získala Karolinka statut města.**

Historický pohled na Karolinku

Současný pohled na Karolinku

4. ZAJÍMAVÁ MÍSTA V KAROLINCE

Kostel Panny Marie Karmelské

Kostel Panny Marie Karmelské byl vysvěcen 12. 7. 1997 olomouckým arcibiskupem Msgre. Dr. Janem Graubnerem. Významným prvkem v interiéru je největší dřevěná

socha Madony v ČR (253 cm) od řezbáře Ladislava Boráka. V roce 2016 byla výzdoba kostela doplněna mozaikou Juraje Beganyho. Kostelní věž je vysoká 30,4 m a pod jejím vrcholem, který tvoří betonový kříž, jsou zavěšeny tři zvony – Štěpán (345 kg), Václav (245 kg) a Mořic (150 kg), jež byly odlity v Tkadlecově zvonařské dílně v Halenkově. Kostel pojme 160 sedících návštěvníků.

Pohled na mozaikový oltář

Římsko-katolický kostel

Rodový shluk dřevěných valašských chalup v údolí Raťkov

Jedná se o vzácný soubor lidové architektury, jehož vývoj byl ukončen v 60. letech minulého století. **V roce 1962 byl shluk zapsán do státního seznamu kulturních památek.** Součástí souboru je Raťkovský šenk s domácí kuchyní.

Rodové chalupy Raťkov

Ratkovský šenk

Galerie akad. mal. Jiljího Hartingera

Akademický malíř a grafik Jiljí Hartinger je v literatuře, v katalogích a recenzích výstav uváděn také jako Ilja Hartinger. Tak je znám mezi svými přáteli a spoluobčany. Pochází se sklářské rodiny. Do povědomí zájemců a milovníků umění se zapisuje především jako krajinář. V galerii můžete shlédnout i zakoupit jeho díla.

Jiljí Hartinger

Galerie Jiljího Hartingera

Muzeum sklářství, Informační centrum, Galerie Muzea sklářství, Víceúčelové kulturní centrum

Muzeum sklářství bylo slavnostně otevřeno 15. 8. 2014. Je zde možné zhlédnout zručnost a umění sklářských mistrů bývalých i současných od r. 1861, kdy byla sklárna založena Salomonem Reichem.

V Galerii Muzea sklářství můžete zhlédnout obrazy valašských mistrů akad. malíře Jiljího Hartingera, akad. malíře Karla Hofmana, akad. malíře Františka Podešvy, kteří

ve vystavených uměleckých dílech zobrazili sklářské mistry, sklářskou výrobu, život ve sklárně a v Karolince.

Součástí je informační centrum. Město Karolinka poskytuje zájemcům uzavřené prostory klubovny (klubcimra) v prvním patře Víceúčelového kulturního centra (VKC) na ulici Nábřežní 545, Karolinka za účelem konání seminářů, školení, propagačních akcí, setkání zájmových organizací a pod.

Budova informačního centra, galerie, muzea a VKC

Víceúčelové kulturní centrum

Valašské národní divadlo

Základní kámen byl položen v roce 1930. Budova byla stavěna dobrovolníky a pomocí sbírek. **VALAŠSKÉ NÁRODNÍ DIVADLO o. s. vzniklo dne 11. 5. 2004 registrací u MV v Praze.** Slavnostní otevření proběhlo v neděli 13. 3. 2005. Za jeho vznikem stojí stejnojmenné občanské sdružení. Kamennou budovu divadla můžete navštívit v Karolince na ulici Vsetínská 46. Tímto dnem se začala psát i kronika divadla, do které je možno nahlédnout u Marie Chovanečkové, kde jsou vlastní rukou napsána i přání patrona a kmotrů divadla.

Historie

Současnost

Přehrada Stanovnice

Stavba vodního díla započala v červnu roku 1977. Přehrada byla dokončena na konci roku 1985 a do trvalého provozu byla uvedena v roce 1987. Aby mohlo být dílo realizováno, byly asanovány původní usedlosti převážně zemědělského charakteru. Pro obyvatele údolí bylo v Karolince vybudováno 12 panelových domů a několik rodinných domků. Ráz údolí se vodní plochou sice změnil, ale přesto **je dnes přehrada jedním ze symbolů Karolinky**. Přehrada zásobuje pitnou vodou velkou část okresu Vsetín a částečně Zlínský kraj. Její rozloha je 50 ha a pojme 7,5 miliónů m³ vody.

Přehrada Stanovnice

5. SPORTOVNÍ VYŽITÍ

Lyžařský areál

Skiareál naleznete na okraji města Karolinka, které se nachází v malebném prostředí Valašska, zasazené do údolí mezi hřebeny Vsetínských vrchů a Javorníků. Nachází se v těsné blízkosti hlavní silnice, která je celou zimu chemicky ošetřována. Je jednou z nejdelších a nejrozmantějších sjezdovek v Beskydech. Hlavní sjezdovka měří 1 km a naleznete na ni mírnější i prudší pasáže. Po celé délce sjezdovky můžete využít překážek, beden, railů a skoků.

Skiareál Karolinka

Skatepark Karolinská laguna

V sobotu 6. 10. 2018 se v Karolince mezi horami otevíral zbrusu nový skatepark. Jedná se o nízkou betonovou stavbu – venkovní sportovní překážku. Základní tvar je možno vepsat do lichoběžníku o rozměrech cca 45 a 37 m a celkové ploše cca 800 m². Skate/bike park sestává z jednotlivých na sebe plynule navazujících betonových překážek, které tvoří jeden celek parku. Celý park je dále doplněn kovovými trubkovými překážkami – tzv. raily.

Skatepark Karolinská laguna

Sportovní areál Na Horebečví

Dne 26. 6. 2015 byl otevřen nově vybudovaný sportovní areál Na Horebečví, který nabízí bohaté vyžití pro děti.

Hřiště

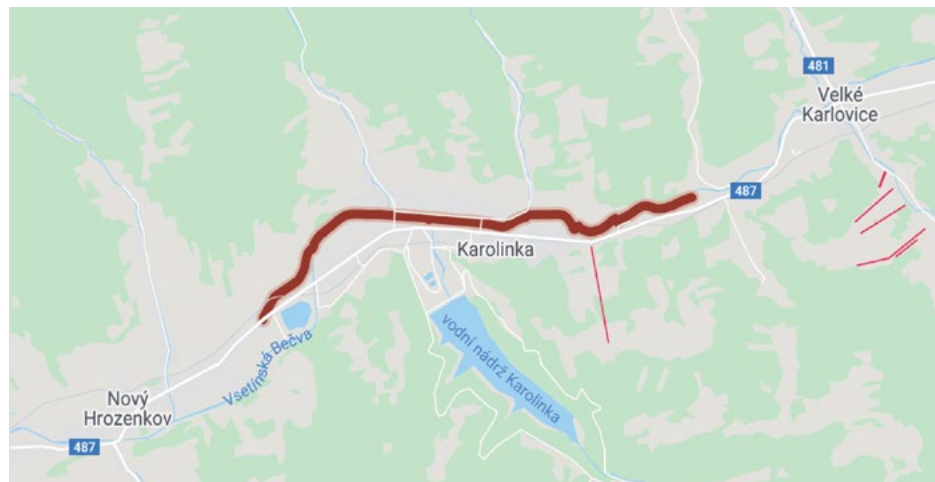

Cyklostezka Bečva

Úsek kolem Vsetínské Bečvy začíná ve Velkých Karlovicích a končí ve Valašském Meziříčí. Na více než 58 kilometrech se můžete těšit na krásnou přírodu Hornovsacka, valašské dřevěnice a jedno z center Valašska – město Vsetín. Délka 56,8 km, start 650 m n. m., cíl 291 m n. m., převýšení – 359 m, úhrnné stoupání 421 m, úhrnné klesání – 780 m.

Trasa z Velkých Karlovic do Valašského Meziříčí vede většinou s kopce po kvalitních nově vybudovaných cyklostezkách nebo po zpevněných polních cestách s minimálním provozem. Malá část je vedena po silnicích nižších tříd. Na trase se vyplatí mít dobrý zvonek, protože některé úseky jsou vedle cyklistů hojně využívány také houbaři, pěšími turisty a rodinami s kočárky a se psy. Při průjezdu Halenkovem a Vsetínem si můžete vybrat ze dvou variant, stejně jako v úseku Jarcová – Valašské Meziříčí. Do Velkých Karlovic se z Valašského Meziříčí můžete pohodlně dopravit vlakem. Nájezd na začátek

trasy z vlakového nádraží ve Velkých Karlovicích najdete za vlastním itinerářem spolu s popisy tras z nádraží ve Vsetíně a ve Valašském Meziříčí

Cyklostezka Bečva

6. KULTURA

Informace o konaných akcích v Karolince naleznete na webu:
<https://www.karolinka.cz/cz/61-akce/410-kalendar-akci.html>

Jarmak

7. DŮLEŽITÉ KONTAKTY

Městský úřad Karolinka

Radniční náměstí 42, 756 05 Karolinka

Tel. + 420 571 116 251

e-mail: podatelna@mukarolinka.cz

Informační centrum, Muzeum sklářství a Galerie Muzea sklářství

Nábřeží 545, 756 05 Karolinka

Tel. č. 739 322 851

ic@mukarolinka.cz

Česká pošta

Radniční náměstí 42, 756 05 Karolinka

Tel. +420 954 275 605

Česká spořitelna (bankomat)

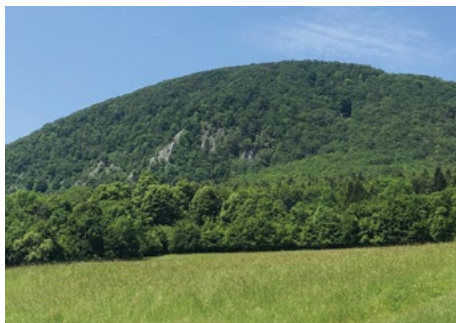
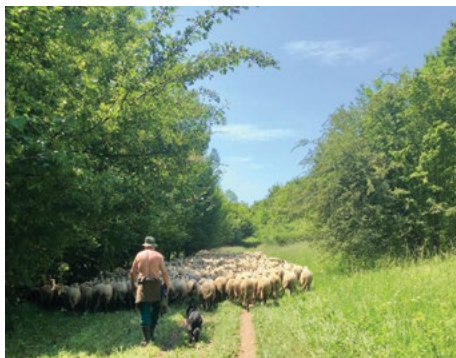
Radniční náměstí 42, 756 05 Karolinka

Tel. + 420 956 754 480

QR – město KAROLINKA

Beskyd Rallye projíždějící Karolinkou

Okolie Manína

Vydalo mesto Bytča ako súčasť projektu
„Presahy javorníckeho dedičstva miest Bytča a Karolinka“

Publikácia je nepredajná!

Náklad: 5 500 ks

FOND MALÝCH PROJEKTOV

MESTO BYTČA

LEGENDA:

1. Bytčiansky kaštieľ
2. Sobášny palác
3. Synagóga
4. Socha sv. Jána Nepomuckého
5. Kostol Všetkých svätých
6. Kostol sv. Barbory
7. Námestie Slovenskej republiky
8. Pošta
9. Poliklinika
10. Mestský úrad
11. Polícia
12. Hasičská zbrojnica

INTERREG V-A
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA
SPOLOČNE BEZ HRANÍC

FOND MALÝCH PROJEKTOV

MĚSTO KAROLINKA

LEGENDA:

1. Kostel Panny Marie Karmelské
2. Rodový shluk dřevěných valašských chalup v údolí Račkov
3. Galerie akad. mal. Jiljího Hartingera
4. Muzeum sklářství
5. Valašské národní divadlo
6. Vodní nádrž Karolinka (Stanovnice)
7. Skiareál Karolinka
8. Sportovní areál Na Horebečví
9. Cyklostezka Bečva
10. Městský úřad
11. Pošta
12. Policie
13. Zdravotní středisko
14. Informační centrum

MĚSTO
KAROLINKA

FOND MALÝCH PROJEKTŮ

www.bytca.sk

MĚSTO
KAROLINKA

www.karolinka.cz

Publikácia je nepredajná!